

El llenguatge

Petita i 31 / VIII / 1978

exquisida

Són encara més o menys habituals grafies com «obllid», «abad» o «pared», en lloc de les correctes oblit, abat i paret. Els qui escriuen aquests mots amb una d final és segurament perquè tenen en compte les formes obllidar, abadai emparedar, en la d de les quals creuen trobar una guia segura per l'ortografia de les primeres, en què la pronunciació —a la fi del mot— no indica si cal escriure d o t. Però aquesta guia només és vàlida per als casos en què la d o la t van precedides d'una altra consonant (verd, verda; fort, forta, i en els mots àtons (sòlid, sòlida, tàcit, tàcita. En els altres casos cal escriure sempre t —llevat d'algun mot com sud, fred i algun altre de poc corrent— encara que en els femenins o altres derivats aparegui una d: xicot, xicota; nebot, neboda.

Però també ens podria passar pel cap de presentar aquesta qüestió a l'inrevés. Escrivim, sense vacil·lar, xicot i nebot amb t final. Però, ¿com ho sabem que el femení de xicot és xicota i el de nebot és neboda? ¿O que el de petit és petita i el de presumit és presumida? No hi ha, certament, cap norma pràctica i general que ens ho ensenyi i ho sabem únicament per la pràctica de l'idioma, de la mateixa manera que sabem, perquè així ho hem après en la llengua heretada, que el femení de ric és rica i el de amic és amiga. És, doncs, perquè realment no se n'ha experimentat la necessitat, que una norma que resolgués la forma d'aquests femenins no s'ha arribat a formular.

¿Podem dir, així, que realment aquest punt no origina cap dubte ni vacil·lació? Els únics casos que tenim anotats són els següents: en primer lloc, principalment, l'adjectiu exquisit, la forma femenina del qual és exquisida, amb un d en lloc de «exquisita», sovint usada per influència del castellà. També cal notar que si bé la immensa majoria de participis passats canvien la t final en d en el femení, en uns quants es manté la t com escrit a absolt/a, fe/a, dit/a, dut/a. Però cal advertir que algun cop s'usa erròniament «duda» o «enduda» per duta i enduta. I també escau de fer nota que les formes finit i expedir, com a participis cassats (dels verbs finir i expedir fan en el femení finida i expedida, però com a adjectius, finita i expedita.

Albert Jane